

ХРОНИКА НА ЕДНА ПРЕДИЗВЕСТЕНА СМЪРТ

ПЪРВИТЕ ГОДИНИ
СЛЕД ТОВА

Уведомихме за трансграничната хлорна мистерия окръжния партийен комитет, министерството, окръжния народен съвет, ОК на Отечествения фронт — такъв беше тогава редът. Устно, разбира се. В една добре отработена

аерозоли, серен двуокис, азотен двуокис, сероводород. За изследването на тези замърсители имаше разработени методики, реактиви и апаратура. Налагаше се замерване и на хлор. Този елемент в молекулно състояние е сравнително рядко явление в атмосферата, даже в световната практика. От биологични

ШАНС ЕДНО НА ХИЛЯДА

командно-административна система малко място се отредява и на този вид информация. „Застраховката“ естествено така е по-малка, но и възможните неприятни последици са незначителни. Разпо редиха, пак устно, да започнем замерване на хлорните концентрации.

По това време се работеше по изискванията на Национална система за оценка чистотата на атмосферния въздух. В първите няколко дни на месеца се наблюдаваха няколко замърсители: прах, оловни

събразения химичните концерни внимателно подбират местата на хлорните заводи. Производството изисква не само наличие на вода и суровини, но и строги условия за екологична защита. От особено значение е квалификацията на работната сила. И най-малките аварии водят не само до екологични пробииви, но и до опасности, свързани със здравето и живота на хората, живеещи на десетки километри от завода. Към тези изключително важни разсъждения ще се върнем отново.

ТАБЛИЦА
ЗА МИНЕРАЛНИ КИСЕЛИНИ И ХЛОР

години	брой обгазявания	хлор над ПДК	мин. киселини над ПДК
1982	26	до 3 пъти	до 10 пъти
1983	33	до 5 пъти	до 13,1 пъти
1984	56	до 9,2 пъти	до 17,0 пъти
1985	47	до 6,0 пъти	до 15,5 пъти
1986	50	до 6,1 пъти	до 19,0 пъти
1987	72	до 9,5 пъти	до 24,0 пъти
1988	12	до 5,5 пъти	до 10,5 пъти

Данни от анализа на атмосферния въздух над град Русе, изпратен в МНЗСГ — 1988 година

БОЛЕСТИ НА ДИХАТЕЛНАТА СИСТЕМА
В РУСЕНСКИ ОКРЪГ ПРЕДИ И СЛЕД
ПУСКАНЕТО В ЕКСПЛОАТАЦИЯ
НА КОМБИНАТА В ГЮРГЕВО
(НА 1000 ДУШИ)

Преди експлоатацията

След пускането
в експлоатация

1977 г.	337,4	1981 г.	670,7
1978 г.	327,4	1982 г.	604,4
1979 г.	310,7	1983 г.	639,7
1980 г.	337,5	1984 г.	567,7
		1985 г.	628,8
		1986 г.	658,1

Из „Проучване на здравното състояние на населението в гр. Русе във връзка със замърсяването на атмосферния въздух от Гюргево“, 1988 година.

По това време методиката за изследване на хлор не бе усвоена. Имаше апаратура с реактиви. Но всевластната администрация разпореди и колелото се завърта. Чрез връзки и познания бе създадена възможност за работа, поне на първо време. Но хлорът не се появяваше само в дните и часовете, когато се работеше по Единната национална система. Обгазяванията зачестиха и като най-любимо за тях време се очертах сутрешните часове между 04—07 и следобедните между 17—20 часа. Разбира се, имаше дневни и среднощни обгазявания, но те бяха по-рядко и предимно в дни с мъгла.

Работното време на Хигиенната инспекция е от 7 до 17 часа. Дежурства не се поддържат. На практика много от сутрешните и вечерните обгазявания оставаха нерегистрирани. Тогава и сега се пише там: „Случайност ли беше това часово време или някой разчиташе именно на него!“ Имаше обгазяване, но недоведено. Имаше доказателства, а това значи — имаше

обгазяване. Тогава бяха зваеми дежурства „на повикване“. Самозадължихме се в извънработно време да не напускаме домовете си и при необходимост да се събира екип, който да започне замерване. Подчертавам: това самозадължение на сътрудниците бе напълно доброволно и безплатно. А от МНЗСГ и профсъюза на здравните работници цинично бе отговорено, че нямаме право да оставяме сътрудници на повикване, както и да им плащаме (писмото отговор на здравните работници на ХЕИ).

Подчертавам тези неща, защото много пъти началници и граждани недоволстваха от бавното подаване на резултатите. А не бяха прави

(Следва на стр. 3)
К. м. н. д-р Константин
КОЛЕВ,
директор на ХЕИ — Русе

ШАНС ЕДНО НА ХИЛЯДА

(Продължение от стр. 1)

Дори когато „Бърза помощ“ събере операционен екип за час, постижението се смята за добро. Нямаше никакви основания да се иска по-добро време за екипа от химици. Освен това в линейките се товареше апаратура за вземане на проби, следваше самото набиране на проби. Те се отнасяха в лабораторията, където се обработваха и получаваха резултатите. И

все пак основания за негодуване имаше. Ако нещата се свеждаха до замерване на запрашеност, до пушеци от въглероден двуокис — и да се закъснее, все тази! Но в случая се касаеше за обгазяване с хлор, при което неизвестни бяха както причините, така и възможните концентрации. Тези замервания се правят, не да се пълнят справки те с цифри, а за оценка на обстановката, за вземане на решение при ситуация, заплаш

ваща живота на русенци. Слава богу, опасните за живота концентрации на хлор в атмосферния въздух не се достигат лесно. Но нека бъдем откровени: и тогава, и сега това за русенци остава единственият шанс. При наличието на резервоар за хлор на не повече от 2 км от града и на завод за хлорни производства шансът е действително в ниските концентрации и посоката на вятъра.

Но и при северен, и при южен вятър един град ще загине.